

25. 7. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Možnost určení rozhodce stranami dohodnutou právníckou osobou, jež není stálým rozhodčím soudem před novelou 19/2012 Sb. v obchodních věcech - appointing authority

Tento článek je úvahou nad tím, zda bylo možné platně uzavřít rozhodčí doložku v obchodněprávním styku dvou podnikatelů, a to také s ohledem na novelu zákona č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (19/2012 Sb.), jež s účinností od 1.4.2012 doplnila původní znění § 7 zákona o větu „Rozhodce může být určen i stranami dohodnutou osobou nebo způsobem uvedeným v pravidlech pro rozhodčí řízení podle § 19 odst. 4.“

Zákon o rozhodčím řízení existuje zejména za účelem poskytnout účastníkům právních vztahů možnost svobodně se rozhodnout o autoritě, jež mezi nimi s konečnou platností vyřeší sporné otázky. Způsob určení rozhodce by tedy měl být ponechán čistě na vůli smluvních stran a bez zásahu jakýchkoliv vnějších subjektů, přičemž bude-li tento způsob dostatečně určitý, není důvodu jej považovat za neplatné ujednání, jelikož se jedná o důležitý princip zachovávající jistotu v právních vztazích.

Jen těžko pak lze účastníkům odeprít právo svobodně se rozhodnout, aby rozhodce mezi nimi jmenovala třetí nezávislá osoba - autorita pro účastníky právního vztahu, pro kterou se rozhodli, jelikož se jedná o dostatečně určitý způsob určení rozhodce (však v klasickém soudním sporu také není dopředu známo jméno konkrétního soudce). Nemělo by tedy být relevantní, zda je touto fyzická osoba či osoba uměle vytvořená. Ze samotné podstaty pak nemůže být relevantní rozlišovat, zda je toto autorita - právnícká osoba zřízena zákonem či jinak spojena se státní mocí, nebo zda je zřízena soukromými osobami. Ostatně k autonomii vůle jednotlivce pak v současné době velice tihne i celé civilní právo a vůle jednotlivce je až na nejzásadnější otázky upřednostňována, byť limitována obecnými principy ochrany společnosti. Je třeba v této souvislosti připomenout obecný princip, že na smlouvy má být nahlíženo spíše jako na platné, než jako na neplatné, jestliže je z právního jednání

vůle stran dostatečně určitě srozumitelná či zjistitelná výkladem projevu vůle.

Ač existují různé právní názory, je vyššími soudy již dostatečně postaveno najisto, že rozhodce nesmí být určen třetí osobou, jež není stálým rozhodčím soudem, jestliže by měl být určován dle jednacích řádů takovéto osoby či vybírán ze seznamu rozhodců vedeném takovou osobou. Je ovšem nutno podotknout, že naprostá většina judikatury v těchto věcech vychází právě ze spotřebitelských smluv, tedy ze vztahu, kde je jedna strana oproti druhé zákonem značně chráněna. Obecně je ovšem záhodno na projev svobodné vůle pohlížet rozdílně ve věcech spotřebitelských a obchodních. Je obecně známo, že změna judikatury a změna výkladu zákona nebyla založena na základě vývoje právních názorů, ale čistě na základě potřeby zamezit podvodným praktikám a okrádání slabších stran přes nastrčené rozhodčí soudy a velice často přes formulářové smlouvy, do nichž není možno zasahovat. Z množství těchto případů pak ale nelze paušalizovat na netransparentnost rozhodčích řízení, bude-li určovat rozhodce třetí právnická osoba, jež není stálým rozhodčím soudem.

Je ovšem otázkou, jak posuzovat situaci, kdy rovnocenní obchodní partneři svěří výběr rozhodce třetí autoritě – právnické osobě, jež tuto vůli projeví aktem fyzické osoby, a to v období před 1.4.2012. Zákonodárce se na vzniklou judikaturu snažil reflektovat, z čehož lze snadno vyčíst, že tato úprava byla zákonodárcem dosud akceptována a nyní s ohledem na vývoj judikaturní praxe zakotvuje již výslovně v souvislosti s urgentní potřebou postavit právní stav v oblasti platnosti rozhodčích doložek najisto a to tak, že po novelizaci zákona o rozhodčím řízení nově jeho ustanovení § 7 odst. 1 obsahuje formulaci *„Rozhodce může být určen i stranami dohodnutou osobou nebo způsobem uvedeným v pravidlech pro rozhodčí řízení podle § 19 odst. 4“*.

Ohledně vůle zákonodárce, zda tato úprava zde již existovala (byť výslovně neupravená, ale jako jeden ze způsobů určení rozhodce) je nutno citovat důvodovou zprávu k zákonu č. [19/2012](#) Sb., která k otázce ustanovení § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení uvádí následující: „Navrhuje se **výslovně** zakotvit tzv. appointing authority, tedy, že rozhodce může být určen třetí osobou, popřípadě uvedeným v pravidlech rozhodčího řízení.“ Nelze tedy dovozovat jiného, než že tento princip určení rozhodce byl jako akceptovatelný vždy zakotven.

Obecně tedy lze usuzovat, že rozhodčí doložka, která třetí právnické osobě odlišné od stálého rozhodčího soudu svěřuje oprávnění jmenovat rozhodce, je platná a tak tomu bylo také před 1.4.2012. Domnívám se ovšem, že i před touto novelizací bylo potřeba k rozhodování o platnosti či neplatnosti rozhodčích doložek posuzovat postavení stran a možnost jejich ovlivnění smluvního ujednání. Tedy mezi dvěma profesionálními podnikateli (s předpokládanou profesionalitou, postavením a zkušeností osob, které tyto obchodní smlouvy uzavírají) je potřeba tíhnout k platnosti takového ujednání a ve vztahu mezi podnikatelem a spotřebitelem (s presumovanou neznalostí a s ujednáním často na formulářové smlouvě) je potřeba tíhnout k odmítání platnosti takto uzavřených doložek s ohledem na projev vůle stran, jejich postavení, schopnost posoudit právní následky jednání a možnosti ovlivnění obsahu smlouvy.

Domnívám se tedy, že s ohledem na specialitu obchodněprávních vztahů, mezinárodní obchod a běžnou praxi by výklad zákona o rozhodčím řízení s účinností do 31.3.2012 měl znít tak, že je považována za platnou rozhodčí doložka, ve které se účastníci obchodněprávních vztahů dohodnou, že rozhodce mezi nimi určí třetí nezávislá právnická osoba, jež není stálým rozhodčím soudem.

Mgr. Jiří Pscheidt,
advokát a společník

[ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ JELÍNEK s.r.o.](#)

Pardubice-Dražkovice 181
533 33 Pardubice

Tel.: +420 466 310 691

Fax: +420 466 310 691

e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací – režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)